

OPRAVDOVÝ
KREŠŤAN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

<i>Predplatná cena:</i>		Vychodí každú nedeľu.	<i>Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.</i>
Na celý rok	2 zl. — kr.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNÝANSZKY.	Sem sa majú posielat predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijímajú.
Na pol roka	1 „ — „		
Na štvrt roka	— „ 50 „		
Jednotlivé číslo 3 kr.			

Slobodní murári a štátne školy.

Vyslúžený farár Andrej Rojko po dlhšom odpočinku zase si vylial hodnú porciu zľče práve preto by sme sa ani nezaoberali s týmto zlostným článkom, keby nemal nadpis «štátne

Tažká rada.

na slobodných murárov. Ani my, ani veľká škola.» Je pravda, že sa nadpis, titul článku a čiastka našich čitateľov neznáme ani pána Rojku, obsah jeho práve tak hodia, jako päť na oko, ani spolky, takzvané lóže, slobodných murárov a nuž ale pán pisateľ článku ich doviedol do spo-

jitosti a tak povieme aj my svoju mienku čo myslíme o štátnych školách a čo o slobodných murároch.

Úprimne musíme soznať, že sa so slobodným murárstvom skutočne ani najmenej nezaobráame, ani náš slovenský ľud nevie nič o slobodných murároch a tak tedy škoda mu o tom siahodlhé články písať, čo ho len natoľko zaujíma ako vlaňajší sňah. Aby nám ale nikto nemohol vytýkať, že nerobíme zadosť našej časopiseckej povinnosti a nepoučíme ľud o tom, o čom mu iní celkom prekrútcane rozprávajú, nuž v krátkosti rozpovieme, že spolok slobodných murárov má za cieľ ticho, potajomky dobre robiť, dobročinné skutky prevádzať. Členami slobodných murárov sú všetci vynikajúci mužovia celého sveta, nevynímajúc ani katolíckych kňazov, medzi ktorými sú tiež mnohí slobodní murári. Toľkoto o slobodnom murárstve.

Prejdime teraz na štátnu školu. Pán Rojko začal svoj článok s výpoveďou svätého otca Leva XIII., ktorý hovorí, že škola je oné bojište, na ktorom sa rozhodnúť musí, či spoločnosť má byť kresťanská alebo nie. K týmto krásnym slovám svätého otca s našej strany dokladáme ešte aj to, že školy sú nielen čiste preto, aby sa v nich učilo náboženstvu, lež aj preto, aby sa v nich mládež vychovávala pre život, aby sa v nich učila aj tým vedomostiam, bez ktorých dnes nevie vstava sa zaobísť. Tieto dve požiadavky školy musia byť do súhlasu privedené, jak škola má skutočne zodpovedať povolaniu a cieľu svojmu.

Štát vidíac, že školy sú tie ohniská, kde sa mladé, útle srdcia mládeže dajú tak kupať, jako to vodca školy chce, vždy obracal hlavný zreteľ na vývin škôl. A to bolo a je aj povinnosťou štátu. My sme kresťanský štát, tedy povinnosťou vlády je dohliadať na to, aby sa diatky v školách viedly v kresťanskom duchu. Že štát tejto svojej povinnosti robí zadosť, to vidí každý nepredpojatý posndzovateľ, lebo veď za prvé jednotlivým kresťanským konfessiam neodoberá školy proti ich vôli a za druhé v tých školách, ktoré na prosby prevzal do štátnej správy, prísne dbá a stará sa o vynaucovanie v náboženstve.

Keď sa štát dostatočne postaral o nábožen-skú výchovu mládeže, nie menší zreteľ obracia aj na to, aby školy primerane vyučovaly aj svet-ským vedám. A v tomto ohľade je štát slobodným murárom. Pán Rojko tvrdí totižto, že hlava slobodných murárov vydal bol obežník, v ktorom nakladá, že sa vyučovanie, chlieb to duše, má udeľovať na základe napredujúcej vedy. V tomto ohľade je náš uhorský štát skutočne slobodným murárom, žiaľbohu nenie nim v tom, čo dľa pána Rojku ďalej naložil hlava slobodných murárov, aby totižto vyučovanie bolo úplne zdarma. My sme natoľko priateľmi ľudu, žeby sme si zo

srdca priali, keby výchova mládeže bola úplne bezplatná.

Ďalej nenie vláda naša slobodno-murárskou ani ohľadom volenia učiteľov. Pán farár Rojko tvrdí, že hlava slobodných murárov nakladá medzi iným, že slobodní murári musia nad tým bedliť, aby žiaden úprimný katolíik neobdržal učiteľský dekrét, žiadna obec nesmie voliť za učiteľa úprimného katolíika. Nuž nad touto hlúpostou sa každý chutne zasmieje. Každý jeden vie, že si učiteľov volia obce a nemáme známosti o tom, žeby si bola kedy katolíicka cirkev žida alebo pohana za učiteľa zvolila, práve naopak, každá obec na to dohliadala, aby patričný bol čím lepší katolíik. To nám ale tiež nenie vstave pán Rojko dokázať, že by sa vláda, tá ním židovsko zednárskou menovaná liberálna vláda bola kedy zastarala do autonómnych práv cirkví, žeby kedy bola robila námietku proti tomu alebo onému učiteľovi preto, že je dobrý katolíik.

Čo pán Rojko popísal v otáznom článku o cieľoch slobodného murárstva, to sú všetko len táraniny, ktoré len preto napísal a preto ich pri-niesol do súvisu so štátnymi školami, aby tým väčšiu nenávisť vzbudil v srdciach obyvateľstva proti liberálnej vláde. Že cieľom jeho nenie nič iné, len samú nenávisť vzbudzovať, na to pouka-zuje aj tá okolnosť, že so zbesnelou zlosťou píše dost často o slobodnom murárstve a to vždy do potyku prináša s našou vládou. A predsa všetci dobre vieme, že ani jeden-jediný z našich mini-strov nenie slobodným murárom. A jako vláda nemá nič do činenia so slobodnými murármi, tak ani naše štátne školy nestoja v žiadnom po-tyku s nimi. Do potyku ich prináša vždy iba pán Rojko. Prečo? Na to sme už odpovedali.

Slovo k rodákom.

Pred pár mesiacmi obšírnejšie sme sa za-oberali s právom immunity ablegátov. Bolo to z príčiny ubitia pátra Lepsényiho. Dnes sme zase nútení zaoberať sa s touto otázkou a to zase následkom urazenia onej immunity jedného ľu-dára: Rakovszkého. Nútení sme otázku túto opä-tovne pretriasať, lebo sa nám ani nesníva kedy, v čom, čím a jako i my môžeme prísť do nemí-lého polohenia, že dáky nespokojný ľudár i na nás vypáli, že sme ho v jeho nedokonalosti, v jeho immunite urazili. Kto sa so slovami po-hráva; kto vecnú pravdu nehľadá; komu právo, spravodlivosť, občianska rovnoprávnosť žiadne povinnosti nenakladá, ale len výsady a privilegia zabezpečuje, ten na úkor pravdy osobuje si i take veci, ktoré nielen že sú nie zákonné ale často práve i protizákonné.

Nuž vyslanecká immunita je veľké, vážne i potrebné právo, výsadné právo ablegátstva; nie je ale bezhraničné a nekonečné. Právo immunity sa jedine na dva pády vzťahuje a vzťahovať smie, a to sú: že krajinského vyslanca za to, čo v zákonodarnom sbore povie a urobí, žiadna vrchnosť na zodpovednosť fahať nemôže a nesmie, súc on za to výlučne len samému snemu zodpovedný. S tým v riadnych pomeroch už by mohlo byť i dosť; aby ale zákonodarca bočnými cestami napadnutý a sekirovaný nebol, ablegáta za to, čo mimo zákonodarného sboru povie a urobí, na zodpovednosť fahať možno len s privolením snemovne. Výnimku tvorí dostihnutie in flagranti, to jest, keby ho naskutku dostihli.

Nuž takáto immunita dostatočne bráni a neodvislým robí ablegáta a zákonom vo všetkom podriaďujúci sa občania-ablegáti sú s týmto aj úplne spokojní. Nie tak ale ľudia, ktorí všade a vo všetkom pre seba i mimozákonné zvláštnosti požadujú. U nás, tak sa zdá, že pravidlá slušnosti, úcty, mravopoctnosti a pravdy neviažu všetkých rovnako. Viacročná skúsenosť nám ukazuje, že pár opozicionálnych ablegátov osvojac si spôsob a smýšľanie ľudárov, pre seba všetko za dovolené drží, iným ale všetky práva, i právo tej najprvopočiatočnejšej sebaobrany ubiera. Vládu a liberálnu stranu v celku i v jednotlivcoch denne čo najneslušnejšie, čo najpodlejšie urážať: to im je nielen dovolené, ale oni to aj za najšľachetnejšie plnenie povinností vyslaneckých vyhlasujú. Keď ale niekto z ohromnej väčšiny liberálov neslušnosť ba ohavnosť ich pokračovania morálne odsúdi: tu takých výstupných skutkov sa dopustia, že každý počestný človek sa zhrozí a pozastaví nad tým.

Známe sú každodenné výstupy na hanbu a posmech slúžiace, ktoré sa počas celej jasene na diete našej odohrávajú. Kto ich robí, to tiež viete. Týmto rytierom boli ale snemové škandále primálo: oni chceli ešte aj občianstvo do demonstrácii vohnať. No a k demonstráciám vždy sa najde obecnstvo. Našli ho aj oni, pekne znejúcimi, chybné vysvetľovanými vlasteneckého nálezu slovami najľahšie možno nezralú ešte študujúcu mládež uchvátiť a tak to bolo i u nás. Nedotknuteľní ablegáti, pred ktorými — v ich očiach — niet zákonných hraníc, niet zákonného policajného kordonu: votreli sa všade, roznecovali zášť a rozbroj pod falošným titulom oduševňovania mládeže, a keď potom protizákonné výstupky vyvolaly obranu i trest, páni ablegáti schovali sa za múry svojej immunity. Táto falošne vysvetľovaná a upotrebovaná immunita nielen že im zabezpečí mala beztrestné poburovanie spoluobčanov a mládeže; nielen že ich oprávniť mala všade a do všetkého sa zamiešať i do čoho ich nič nebolo:

ale ona mala mať i tú výsadu smieť napádať a v plnení úradnej povinnosti hatiť a prekážať vrchnostenskej medzítka.

Keď ministerského predsedu br. Bánffyho a ministra vnútra Perczela počas vedenia sa do snemovne uličná luza kameňami hádzala, vtedy bárs oba sú ablegátmi, vyslanecká immunita nebola napadnutá; keď ale Rakovszky, ktorého napriek jeho nesmiernej veľkosti predsa len nemusí každý človek poznať, skrz políciu k udaniu mena svojho vyzvaný, ešte i toto odopre, a tak potom nie ako ablegát, ale len ako bársaký iný občan, v medziach zákona a v záujme verejného poriadku zastavený zostal: to je už urazením immunity. Krásny je to pochop o rovnoprávnosti a o rovnosti pred zákonom, keď si občania takéto výsady osobujú. Tak sa zdá, že mnohí len preto sa budú uchádzať o vyslanecký mandát, aby si potom nadobudli postavenie nad zákonami. Kto sa i s tak vážnym a významným právom, ako je vyslanecká immunita takto zahráva, čo urobí taký s menšími právami a zásadami? Nešťastné, nebezpečné vysvetľovanie pochopov a zásad doniesli do prúdu ľudári; nie sme vstave dosť dôrazne a dosť často varovať a vystrihať vás pred nimi. Nie ich osôb, lebo proti tým, ako takým, nič nemáme, ale varujte sa ich zásad, ich prekrúcanín. Presvedčili ste sa sto a sto ráz, že vás zavádzali; že za vás nikdy a v ničom ani krížom slamy nepreložili, ale že i vládu a snemovú väčšinu vždy a všade vo všetkom prekážali a hatili, čo ona v prospech všeobecný a krajinský robíť chcela a chce. Varujte sa ich a vystrihajte aj vašich spolubratov.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Politické rozporenie. Obštrukciou zapríčinené nešťastné politické rozporenie vlasti našej sa dosiaľ nezlepšilo, ba snáď ešte zhoršilo. Politické rozporenie zhoršily nasledovné udalosti. Horvatský minister Josipovich sa poďakoval, za príčinu poďakovania sa udal, že nechce byť ministrom, lebo v Uhorsku nastúpi mimozákonný stav. Toto poďakovanie sa zapríčinilo vláde dosť veľkú nepríjemnosť. Za to však, že u nás s 1. januárom nastúpi prípadne mimozákonný stav, zodpovedné sú len opozície.

Druhú pofutovania hodná udalosť je, že sa predsed a prvý podpredseda snemovne: Desider Szilágyi a Ludvik Láng zriekli svojej hodnosti. Poďakovanie sa Szilágyiho je veľká ztrata pre náš parlament. Szilágyi bol rovnako obľúbený a vážený jak v liberálnej strane, tak aj u všetkých opozícií. Svojou ráznosťou, bystrým

umom, pravdomilovnosťou, nestrannosťou vedel vždy na úzde držať výbuchy opozícií. Jeho osobu bude ťažko nahradíť, zvlášte teraz keď je výhľad, že zasadania snemovne vyslancov budú nadmier búrlivé. Kto bude jeho následníkom, dosiaľ nenie isté, lebo ho snemovňa najprv poprosí, aby svoje poďakovanie odvolal.

Liberálna strana vydržovala v utorok večer veľavážnu poradu. Na tejto porade sa zamračené politické rozpoloženie prečistilo. Jako vieme, opozície zaviedly obštrukciu proti dočasnému rozpočtu, tak že niet výhľadu, žeby tenže bol do 1. januára budúceho roku prijatý. Jak sa toto skutočne stane, vláda nebude mať zákonitého splnomocnenia, aby krajinu finančne spravovala. Ponevác ale vlast našu nemožno vystaviť tým najväčším zmätkom a neporiadku, povinnosťou vlády je, aby aj na ten pád zaviedla poriadok, jak dočasný rozpočet nebude prijatý. Zavedenie poriadku môže sa stať len nariadením, čím sa naštrbí naša konštitúcia, v smysle ktorej krajinu neslobodno spravovať nariadeniami, lež len zákonom.

Aby sa tomuto naštrbeniu konštitúcie vyhlo, na porade odporúčal Koloman Tisza k prijatiu návrh zákona, ktorým sa vláda splnomocňuje, aby v tom páde, jakby návrh zákona o dočasnom rozpočte, o tak zvanej indemnite nebol do 31. ho dec. 1898. prijatý, mohla krajinu spravovať v medziach rozpočtu na r. 1898-my ustáleného najďalej do konca budúceho roku. Ďalej splnomocňuje sa, aby hospodárske pomery v oči Rakúsku, jak vyrovnanie nebude prijaté, do konca tohoto roku, zariadila na základe doterajšieho vyrovnania do tých čias, kým sa vyrovnanie prevedie.

Tento návrh s veľkým oduševnením prijali shromaždení členovia liberálnej strany. Návrh tento umiernil neblabé rozpoloženie krajiny. Jak ho totižto snem prijme, tak vyhneme tomu nebezpečiu, že sa naštrbí naša konštitúcia, lebo vláda bude zákonite splnomocnená k spravovaniu krajiny. Ale aj na ten pád, jak opozície budú aj proti tomuto návrhu obštrukovať, vláda aj tak veľkú službu preukázala krajine, lebo jak by kedy na budúce chce niekto mimo konštitúcie spravovať krajinu, odvolávajúc sa na terajšiu vládu, ktorá tiež bude stať mimo zákona, aj vtedy možno poukázat na tento návrh, ktorý je jasným svedkom za to, že terajšia vláda všetky možné prostriedky použila, aby vyhla mimozákonnému stavu, aby nenaštrbila konštitúciu.

Uvidíme, či opozície budú mať toľko vlastenecosti a prijmu tento návrh, ktorý bude snemovni najbližšie zadaný.

Spoločný minister vojny Krieghammer, jako najnovšie chýry znejú, zostane aj naďalej ministrom. Minister Krieghammer zadal jeho veličenstvu poďakovanie, kralf toto avšak neprijal a tak Krieghammer zostane aj naďalej spoločným ministrom vojny.

Z liberálnej stránky vystúpilo niekoľko členov. Terajší zamotaný politický stav musí sa prečistiť. Čistenie je v prúde. Obštrukcia znemožňuje účinkovanie snemu a tým privedie krajinu do toho stavu, že sa budeme 1-vým januárom nachádzať v mimozákonnom

stave. Aby sa tomuto predišlo, Koloman Tisza navrhol k prijatiu návrh, ktorým sa vláda splnomocňuje, že v medziach tohoročného rozpočtu môže krajinu finančne spravovať. Tento návrh sa nezdá niekoľkým členom liberálnej strany, lebo vidia v ňom nápad na konštitúciu a preto vystúpili z liberálnej strany. Do stredy večera vystúpilo 10 vyslancov z liberálnej strany.

Prejavenie dôvery naproti Szilágyimu. Na stredovom zasadnutí snemovne vyslancov bol prečítaný list, ktorým Szilágyi, oznamuje, že sa vzdáva predsedníckej hodnosti. Za príčinu udáva, že nabliada, že viac nepožíva tú dôveru, ktorá sa vyžaduje k tomu, aby mohol svojej ťažkej úlohe zodpovedať. Po prečítaní tohoto listu gróf Albert Apponyi zadal návrh, aby snem požiadal Szilágyiho, žeby svoju predsednícku hodnosť aj naďalej podržal. Tento návrh prijal celý snem do chlapa.

Otázne je, či toto prejavenie dôvery pohne Szilágyiho k tomu, aby aj naďalej podržal svoju hodnosť.

KRAJINSKÝ SNEM

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 30-ho novembra. Zasadnutie začalo sa hlasovaním dľa mena nad návrhom predsedu snemovne, aby snem dňa 2. dec., jako v deň 50. jubiläuma nastúpenia na trón jeho veličenstva, nedržal zasadnutie a aby zápisnične vyslovil svoju úprimnú radosť nad tým, že božská Prozreteľnosť panovanie jeho veličenstva na tak dlhý čas ráčila pretiahnuť. Návrh tento bol veľkou väčšinou prijatý.

Nasledovalo pojednávanie návrhu o indemnite. Dnes hovoril o tomto predmete iba jeden rečník asice Ján Reiter, ktorý sa zaoberal výlučne s otázkou regulovania rieky Ráby.

Zatým interpelloval Július Sággy v záležitosti falšovania vína päťkostolskou firmou Engel.

Minister orby *Darányi* odpovedal hneď na interpelláciu. Policajný úradník barón Splényi, ktorému bola záležitosť cieľom prezkúmania vydaná, pokračovanie napochytre zastavil a vínové muštry zaslal Englovi do Päťkostolov nazad. Minister vnútra toto pokračovanie baróna Splényiho nedrží za správne a preto nariadi proti nemu vyšetrovanie. Englova záležitosť sveril na policajného úradníka Krecsányiho, ktorý prísne vyšetrí vec. Chyba je, že kupec Eugel zpät mu zaslané muštry hneď zničil, lebo tým zahatil cestu aj toho, aby sa prípadne dokázalo, že shabané vína neboly falšované. Minister ubezpečil snem, že všetko možné vykoná, aby previnivší sa obdržali zaslúžený trest.

Aj minister vnútra *Perczel* hovoril o tejto veci. Uznáva, že veľká chyba je, že Engel dostal nazad muštry, niekoľko fliaš sa ale predsa dostalo chemickému ústavu, a tento prezkúma, či je víno falšované alebo nie. Taktiež pýtali muštry aj od tých krémárov, ktorí kupovali víno od Engla.

Odpovede byly v známosti vzaté.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 1-ho decembra.
Pokračovalo sa v pojednávaní návrhu o indemnitate. Peter Marjay chce dokázať, že vláda zapríčinila obštrukciu, že ju ona zavinila. Svoju reč dokončil tým vyhlásením, že terajšej vláde nič neodhlasuje.

Attila Szemere povedal takú pravdu opozícií, jakú jej dosiaľ málokto vysvietil. Rečník pádnymi dôvodami dokázal, že terajšie pojednávanie návrhu o indemnitate nenie prejavovanie nedôvery oproti vláde, lež je to boj o moc. Opozície pretahovaním pojednávania návrhu indemnty to chcú docieľiť, aby sa vláda 31-ho decembra buď poďakovala, buď urazila zákon. Vláda ale bude vedieť, čo má spraviť. Keby jej väčšina hlasovala nedôveru, tak by hneď prepustila svoje miesto, pokiaľ ale je s ňou iba nepatrná menšina nespokojnou, nesmie zadakovať, alebo to by znamenalo panovanie menšiny nad väčšinou. Prosí vládu, aby mužne zotrvala na svojom mieste, lebo to vyžaduje záujem vlasti.

Béla Komjáthy. Návrh o indemnitate preto neprijíma, lebo neodvislá strana chce úplne samostatné Uhorsko. Apponyiho stranu tiež šibol, lebo jej povedal, že ani táto strana nemôže hovoriť o čistote volieb, lebo aj ona trovila na voľby. Jediná strana, ktorá nenarába s peniazmi je Kossuthovská strana.

Julo Rohonyi nijak si nevie vysvetliť, prečo vlastne opozície vedú obštrukciu. Hovoria, že preto, lebo neprechováajú dôveru naproti vláde, veď ale žiadna opozícia nemala dôvery vo vládu, ale zato neobštrukovala, a najmä proti návrhu o indemnitate.

Prejdúc na prípis opozícií upravený ku kráľovi, poukazuje na nedôslednosť opozícií. Opozície hovoria v tomto prípise, že je liberálna strana v „chriechu zrodená“, vyvolená za peniaze a tak není skutočnou väčšinou krajiny a hneď za tým prosia kráľa, aby vymenoval novú vládu z tej istej väčšiny. Jako z tohoto vidno, opozície si protirečia a to svedčí najlepšie za to, že nevedia kam z konopi. Jestli vláda skutočne sa v niečom previnila alebo urazila ústavu krajiny, tak nech opozícia navrhne, aby bola vláda postavená pod obžalobu, lež nech nehatí účinkovanie snemu. Prosí opozíciu, aby upustila od obštrukcie, bude jej za to vďačná celá krajina. Prijíma indemntu.

Zajtra sa nebude vydržiavať zasadnutie.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 3-ho decembra
Ľudár Štefan Rakovszky môže byť skutočne pyšný na to, že sa snem teraz len s ním zaoberá. Čím pyšnejší je ale Rakovszky, tým hlbšie smúti celá krajina, vidiac, že teraz keď tak vážne záležitosti čakajú v sneme na vybavenie, snemovné opozície premrhajú viac dní s otázkou immunity vyslanca Rakovszkého. A čo sa vlastne stalo s Rakovszkým? Počas pouličných výtržností Štefan Rakovszky chcel byť väčším pánom než polícia, ktorej úlohou bolo pokoj uviesť; vychýrený Ľudár nechcel sa podrobiť poriadku zavedenému policiou, a zato jej aj nagrobil. Kapitán Krecsányi ho chcel dať zavrieť, k čomu mal aj právo, na primlúvenie iných ho ale nechal na slobode. V tomto vidí Rakovszky urazenie svojej

vyslancovej immunity a o tomto sa teraz bude snem dišputovať viac dní.

Referent immunity odboru, ktorý prezkoval Rakovszkého záležitosť Julo Schmidt obznámil snemovňu do podrobna so záležitosťou Rakovszkého. Mienka väčšiny odboru je tá, že v tomto páde nebola urazená immunity Rakovszkého, ktorý napádal a prekážal policiu v plnení povinnosti.

Predseda immunity odboru Franc Chorin dokazuje, že immunity Rakovszkého bola urazená, lebo zato, čo spravil neslobodno zavrieť ani jednoduchého občana, tým mien vyslanca.

Pavel Szóts dokazuje, že kapitán Krecsányi iba vtedy vystúpil proti Rakovszkému, keď sa mu tento náruživě vyhrážal slovami: „Však vás ja naučím!“ A keď Krecsányimu vyslanec Benjamin Perczel dotvrdil, že je to skutočne vyslanec Rakovszky, ktorého chcel dať zavrieť, hneď ho prepustil. Krecsányi neprekážal Rakovszkého v tom, aby išiel do snemovne, ale iba vtedy vystúpil proti nemu, keď mu grobianil.

Zatým hovorili o tejto veci viacerí vyslanci, načo Franc Kossuth interpeloval ministerského predsedu v tej záležitosti, že z Nemecka vypovedali viac rakúskych poddaných a že sa rakúsky ministerský predseda gróf Thun osvedčil, že jak Nemecko bude ďalej tak robíť, tak že z Rakúska vypovedia Nemcov. Kossuth vidí v tomto urazenie dobrého priateľského pomeru, v ktorom stojíme k Nemecku.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 5-ho decembra.
Aj dneskajšie zasadnutie vyplnila úplne záležitosť Rakovszkého. Pojednávanie započal štátny sekretár v ministerstve pravosúdia Alexander Plósz, ktorý vedeckými dôvodami dokázal, že v udanom páde nebola urazená immunity Rakovszkého. Gustáv Pulszky tiež dokázal, že polícia nehatila Rakovszkého v tom, aby sme išiel do snemu.

Najlepšiu radu dal Emmer, ktorý narádza, aby sa o tejto veci dlhšie nedišputovalo, lebo i tak nikto nevie nič nového povedať. Narádza, aby sa jednoducho hlasovalo.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 6-ho decembra.
Dnes hovorili o Rakovszkého záležitosti iba dvaja vyslanci asice Sághy a Polonyi. Počúvať ich aj tak nikto nepočúval, lebo mysle vyslancov zaoberaly sa s poďakovaním horvatského ministra Josipoviča, o čom poďávame bližšiu zprávu v politických chýroch. V záležitosti poďakovanie sa Josipoviča bolo aj tajné zasadnutie. V tomto zasadnutí spýtal sa gróf Albert Apponyi, či je to pravda, že sa horvatský minister Josipovič poďakoval, tak tiež či zodpovedá pravde ten chýr, že sa preto poďakoval, lebo v Uhorsku nastúpi 1-vým januárom mimozákonný stav.

Ministerský predseda barón Bánffy potvrdil, že sa Josipovič poďakoval asice preto, lebo nesúhlasí s tým, čo chce vláda spraviť na ten pád, jak indemnta nebude do 1-ho januára odhlasovaná.

Jubiläum jeho veličenstva.

Dňa 2. decembra roku 1898 minulo tomu práve 50 rokov, čo mladý 18-ročný arciknieža Franc Jozef obdržal panovnícky prestol od svojho strýka Ferdinanda V. a začal panovanie nad ríšou rakúsko-uhorskou plný mladých nádejí v zdar svojho panovania v prospech národov monarchie. Jeho mladá duša snila o pokojnom vývine, o pokojnom napredovaní národov, avšak skutočnosť uvalila hneď na jeho mladé plecia veľkú farchu, ktorú zvyšovali ešte viac nespoľahliví radcovia panovníckeho dvoru.

Nedorozumenia medzi panovníkom, ktoré vtedy panovaly tu i tam, nie aby sa boly vyrovnávaly, lež boly čím diaľ tým väčšími zamotávané, až konečne vyšľahly v plameň, ktorý hrozil nebezpečím i trónu i krajinám. Sotva umĺklo cvendžanie a rachot zbrani doma, už hrozilo nebezpečie monarchii zvonku. Boje v Itálii, boje v Prusku stavaly na próbu panovníckeho nadanie mladého monarcha. A on ťažkú próbu vystál pevne. Po ťažkých krvavých bojoch s vonkajšími nepriateľmi docielilo sa dorozumenie medzi panovníkom a obúma ríšami monarchie a tým sa upevnil základ blahobytu a vývinu národov monarchie.

Po krvavých vojnách, nevyvolaných nim, jeho stálou snahou bolo zabezpečenie pokoja a pokojný vývin monarchie. Avšak i potom vyskytly sa otázky, ktoré musely byť zbraňou riešené, aby záujmy monarchie neutrpely štrbiny. Takou otázkou bolo okkupovanie Bosny a Hercegoviny. Avšak panovník vždy bdel nad tým, aby čím menej krve tieklo a čím viac docielené bolo v prospech blahobytu národov.

Panovanie jeho veličenstva padlo teda na búrlivé časy, ktoré ťahly celou strednou Európou, avšak jeho pečlivej starosti, jeho nevšednej panovníckej nadanosti podarilo sa v život uviesť reformy donesené duchom času a prestáť ťažkú dobu preporodenia tak, že na nášho panovníka v dneškových časoch pozerajú jako na najmocnejšieho ochrancu a strážcu európskeho pokoja.

A jakokoľvek jeho veličenstvu Božská Všemohúcnosť kládla ťažké úlohy panovania, tak bol jeho veličenstvo ťažko navštevovaný i v svojom rodinnom živote. Nešťastná výprava mexická jeho brata Maximilina, tragická smrť dediča trónu Rudolfa v Mayerlingu a aby horký kalich bol úplne naplnený, smutné dni ohavného skutku v Gené, sú také nešťastia, ktorým nepodľahnúť bola vstave len hlbokou vierou v Boha naplnená duša jeho veličenstva a mierniť len hlboká sústrasť a verná oddanosť národov monarchie.

Svoje jubiläum polstoletého panovania slávil jeho veličenstvo v úplnej utiahnutosti, ale jeho

poddané národy tým vrúcnejšie prosily Všemohúceho v chámoch, aby potešil, doprial zdravia a ešte dlhé roky živil jeho veličenstvo ku blahu a šťastiu celej rakúsko-uhorskej monarchie.

Polstoleté panovanie jeho veličenstva jako cisára, lebo jeho panovanie ako uhorského kráľa v smysle zákonov ráta sa len od korunácie, zasvätené bolo obzvlášť v Rakúsku, ale ani Uhorsko nezaostalo, aby z tejto zriedkavej príležitosti nevzdalo vďaku Všemohúcemu, že doprial kráľovi dožiť tak pekného sviatku.

Jeho veličenstvo slávil svoje jubiläum v úplnej utiahnutosti u svojej dcéry Marie Valerie vo Wallsee a všetky dvorne slávnosti, vzhľadom na hlboký smútok, vystaly a následkom toho bolo, že i ovácie panovníka obmedzily sa až na ten najužší kruh.

Panovník Franc Jozef oslávil svoje jubiläum tým, že vydal svoj najvyšší rozkaz pre vojsko a vyznačil 4404 osôb, ktoré si nadobndly zásluh jak okolo vojska, tak i v úzkom spojení stojacích spolkov uhorského a rakúskeho Červeného kríža na poli dobročinnosti a okolo panovníckeho domu.

V najvyššom vojenskom rozkaze jeho veličenstvo ďakuje vojsku za jeho dosavadne verné služby tak v pokoji jako i v ťažkých časoch jeho panovania. Panovník v rozkaze dáva výraz tej nádeji, že armáda túto vernosť oproti jej najvyššiemu pánovi, jako i oproti celému panovníckemu domu i nabadúce zachová a potom vďačnými slovami rozpomína sa panovník na tých už zomrelých a v bitkách padlých vojakov, ktorí dlhým účinkovaním alebo hrdinskou smrťou skvelý príklad dali armáde.

Ďalej jeho veličenstvo rozpomenul sa na hlavného vođu uhorského honvédstva, svojho pokrevného arcikniežata Jozefa, ktorý práve teraz doplnil 50. rok svojej aktívnej služby vo vojsku a 30. svojho hlavného veliteľstva nad honvédstvom. Jeho veličenstvo upravil na arciknieža prípis, v ktorom mu ďakuje za jeho verné služby a vyslovuje svoje najvyššie uspokojenie a vďaku za vývin, bojaskopnosť a príkladné vedenie honvédstva a zároveň udelil mu vojanský záslužný kríž s diamantami.

Podobné vyznačenie vojanským záslužným krížom s diamantami dostal i arciknieža Fridrich, minister honvédstva bar. Gejza Fejérváry, minister rak. Landwehru Welsersheimb a niektorí generáli. Spoločný minister vojny dostal veľký kríž rádu sv. Štefana.

Arcikniežatá Franc Ferdinand, Otto, Eugen, Leopold Salvátor a Ferdinand Karol dostali vojanské záslužné kríže. Arcikňažny Štefania, Maria Terezia, Gizella, Maria Valeria dostaly veľký kríž rádu Alžbety.

Prvotriedny kríž tohoto rádu dostalo niekoľko popredných dám, ktoré majú zásluhy okolo spolku Červeného kríža ako grófka Aladárova Andrassy, grótko Ferd. Záhly atď. Gróf Andrej Csekonics ako predseda spolku Červeného kríža dostal veľký kríž rádu Franca Jozefa, podobné vyznačenie dostal i predseda rak. Červ. kríža. Stredný kríž tohože rádu dostaly predsedníčky výborov

spolku jak v Rakúsku tak v Uhorsku, lekári spolku dostali stredné križe rádu Leopolda; niektorí výborníci, medzi ktorými je i ev. a. v. senior a budapeštiansky farár Daniel Bachát, a niektorí pokladníci a notári spolku dostali rády železnej koruny III. triedy. Ďalej vyznačení boli poprední úradníci rakúsko-uhorskej banky, potom viac zaslúžilých generálov spoločného vojska a honvédstva tajným radcovstvom a mnohí nižší dôstojníci záslužnými zlatými križami a osobníctvom dvoru.

*

Deň 2. decembra bol v Budapešti tichým sviatkom. Vojanské hudby jak v predvečer jubiläuma, tak v deň jubiläuma za svitu pochodily väčšie ulice vyhrávajúce veselé kusy. Slávnostný deň krem toho oznámilo hlavného mestu 24 výstrelov z kanónov, úradné služby Božie odbývaly sa v Matiašovom kostole, na ktorých pontifikoval knieža-primas za skvelej assistencie kňazstva. Na veľkú omšu, ktorú poslúchala manželka arcikniežata Jozefa arcikniežna Klotilda, prišli: ministerský predseda bar. Bánffy, ministri Wlassics, Percel, bar. Dániel, Darányi, Lukács, Erdély a Josipovich; predsedovia snemovne vyslancov a veľmožov, mnoho vyslancov a veľmožov, náčelníci vysokých úradov a predsedovia vyšších súdov, zastupiteľstvo hlavného mesta pod vedením mešťanostu Márkusa, rektori vedeckej, technickej university jako i zastupiteľstvá rôznych spolkov a korporácií a zástupci cudzích mocností. Okrem kraj. hodnostárov prítomné bolo i veľké prespolné občestvo.

I v ostatných chrámoch všetkých vierovyznaní boli bohoslužby, na ktoré dostavila sa školská mládež pod vedením učiteľov a učiteliek.

Pre vojsko odbývaly sa slávnostné služby Božie vo vojenskom chráme budínskom, ktorý sa jasal od lesklej uniformy vysokých hodnostárov vojanských. Na službách Božích, ktoré odbavoval vojanský prepošt Ványa, prítomní boli medzi inými: arciknieža Jozef, hlavný veliteľ honvédstva, bar. Fejérváry honvédske minister, generál Július Forinyák adlatus arcikn. Jozefa, budapeštiansky sbormajster kn. Lobkovitz a celý vysoký dôstojnícky sbor. Reserevní dôstojníci dostavili sa tiež v úplnom počte. Mužstvo dľa vierovyznania zúčastnilo sa na službách Božích vo svojich chrámoch.

Po službách Božích rozdávali v kasárňach dôstojníkom a mužstvu jubilejné medaile v sprievode významnosti dňa primeraných rečí. Mužstvo dostalo potom duplovaný lenung, extra-menáž a k tomu každý muž pol litra vína. Popoludni mali slobodný deň a do 10. mohli sa zabaviť von z kasárne.

Na vidieku tiež v chrámoch zasvätily úrady a armáda deň jubiläuma.

*

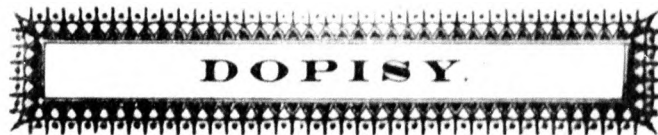
V Rakúsku zas osiávil jubiläum cisárovo tak, jako to len hlboký smútok dovoľoval. Obzvlášť ale slávila Viedeň. Mesto bolo pekne ozdobené a v predvečer jubilea 3000 veteránov a hasičov s faklami tiablo po

okružnej ceste viedeňskej. V deň jubilea striefali z kanónov a vojanské hudby chodily po meste.

O 9. hod. predpol. vo Votívnom chráme bola hlavná bohoslužba viedeňskej posádky za prítomnosti hlavného veliteľstva armády a vysokej generality. Slávnostné bohoslužby boli i vo všetkých ostatných chrámoch, po ktorých odbavovali sa po všetkých školách slávnosti. V kasárňach slávnostne rozdali vojsku jubilejné medaile. Na mestskom dome bolo slávnostné zasadnutie mestskej rady, ktorá zaslala holdujúci telegramm panovníkovi do Wallsee. Slávnostné zasadnutia vzdržovali aj spolky a korporácie, jako i senáty vysokých škôl, na ktorých rozdali úradníkom a iným vyznačeným osobám cisárom darované medaile a rády. Rakúsko zasvätilo jubiläum i tým, že tak privátne osoby, jako i spolky darovali veľké základiny na dobročinné ciele. Súhrn týchto základín už poteraz prevyšuje obrovskú summu 30 miliónov zlatých.

Večer bolo osvetlenie mesta Viedne, ktoré sa pekne podarilo. Nebolo okna, ktoré by nebolo ožiarené bývalo. Utešene boli osvietené všetky verejné budovy a súkromníci tiež všetko vynaložili, aby sa osvetlenie zdarilo. Vo všetkých väčších mestách Rakúska bolo tiež všeobecné osvetlenie. Po horách a poliach zapálili veľké vatry na znak všeobecnej radosti.

Pekne zasvätili jubiläum menovite v Prahe, v Holomúci, v Innsbrucku a po iných väčších mestách.

Lisková, dňa 29. nov.

Veľactený Pán Redaktor!

Minulého týždňa poslal mi ktosi „Krestan“-a, ktorý je, ako to každému známo, venovaný samým ľudom. Mnohokrát by ho človek aj rád prečítal a hľa, teraz bez všetkého námáhania dostanem ho tak lacno. Keď som ho už mal v rukách, tak som ho aj šťastlivo prečítal od „a“ až do „z“. Aby ale aj čitateľa „Opravdového Krestana“ vedel, čo bolo v ňom, podám z každého článku len samé jadro.

V úvodnom článku stojí návrh, ako sa ľudová strana rozmnoží a potom aj udržať môže. Nech sa vraj bohaté fary rozďajú chudobným farárom a naopak Biskupské majetky zas chudobným učiteľom, takýmto spôsobom budú títo farári a učitelia spolu pracovať sverne ako reťaz. V politickom chýrniku nebolo zvláštnejšieho, ako to jedno, že pán Rakovszky istotne ešte do sviatkov zostane ministerským predsedom, ostatní ľudovia ablegáti ale ministrami. Strany žiadnej nepotrebnú, lebo týmto pánom sa potom musí každá duša korit. Ďalej nasleduje krajinský snem. Tu sa mi páčila obzvlášť reč Jána Molnára ako interpelloval ministra a v tej reči aj hneď prisľúbil, že to inakšie bude, keď vraj on bude ministrom.

V chýrniku oznamuje, že celý Debrecin sa obrátil na ľudovú vieru.

Ďalej nasleduju dopisy. Dopis prvý a druhý je písaný z Ružomberka o stoličných voľbách. Medzi iným

v tom dopise stojí: poučná voľba to bola obzvláste pre ľudovú stranu. Táto strana súc si povedomá svojho víťazstva, celkom ponechala ľud. Ani zďaleka vraj nemyslela, žeby sa ľud za 3 roky premenil. Jako ale z hodnoverného prameňa vieme, že ten ľud od nich nebol zanechaný, lebo pred samou voľbou tu pán farár z Likavky chodil z dom do domu kortešujúc. On tajil síce že kortešuje a vyhovára sa tým, že vyberá assekuráciu. Ženy, ktoré ho nepoznaly, spytovaly sa ho, že čo berie, lebo sa nazdaly, že kveštuje, suseda jej zas odpovedala, že však ten všetko berie, ako: vajcia, švábku, barance aj maslo. Najšpatnejšie sa vraj zdržala Lisková, bez farára, bez učiteľa, na čele so židom maširovali popod starý Mních na pohreb ľudovým kandidátom. Keď už vraj bolo skoro po pohrabe, prišli i dvaja učiteľa rekviev odspievať. Ostatok prvého listu je samý žiaľ a plač nad Lúčkami a duchom Mašurovým.

Drubý dopis tiež začína o voľbe a ktorí boli zvolení, ďalej čo dostanú Lúčky a potom obec Lisková. Lisková vraj už nebude platiť viacej obecnú prirážku, ako to dosiaľ Dávid Hoffmann neplatil. Najväčšie nepochybnosť vraj bolo to, že liskovský pán farár neprišiel na voľbu, lebo tenže páno vraj prestydol, keď bol v Mikuláši s Hoffmannom pre krému. Páni moji! ja vám pošepnem, že pán Liskovej nebol chorý, on sa ani neprestydol; lebo znak života ukázal aj v poslednom výbovom shromaždení. On bol tam a výbor to rozhodol, že Hoffmann už pozatýmto nielen že prirážku nebude platiť, ale mu nedovolia platiť ani žiadne poplatky. Ďalej privolil výbor k tomu, že po šesť rokoch mu dáme krému darmo; po dvavástich rokoch ale že mu dáme penziu 4000 zl. a ešte aj bývanie.

Ďalej ten výbor aj to rozhodol, že evanjelickej škole dá obec ročne 300 zl. r. č. podpory. Ale takéto div a zazrak ešte nikto nevidel, takéhto nevďačného ľudu nemáte nikde na svete ako sú títo. Totiž zadali proces proti tomu horemnovanému uzavretiu, že oni to neprijmu, že im to nepatrí. A tak ako vidíte, bude to pravota čudná, lebo nielen tak ústne sa žalovalo, ale obec si vzala advokáta Politzera a evanjelici zase svojho cirkevného advokáta. Ďalej v tom výbore bolo aj to uzavreté, že obec Lisková dá grunt pre evanjelickú školu tam, kde si vyberú; ak by sa to ale evanjelikom nepáčilo, tak že aj proti tomu im proces na krky obesia. Otvorte si páni oči, že ten pán Liskovej nespí, ale len drieme, bárs ani nedrieme len žmúri. Nenie on chorý, ale je zdravý ako buk a pracuje všemožne za občanov obce Lisková a bude pracovať až do jeho smrti.

Nasleduje potom tretí dopis z Muráňhuty; ostatné dopisy sú nie tak vážne a poučné ako tento tretí. V tomto dopise hovorí sa najviac o anarchisme. Jeden starší človek u nás si zapamätal z biblickej historie isté rody zo starého zákona a keď mu príde dobrá vôľa, tak ich vše počíta takto: Jozef splodil vraj Jákoba, Jákob splodil Izáka, Izák splodil Abrahama a Abraham splodil Dávida Hoffmanna. Tento dopisovateľ tiež bude z tejto školy a hovorí medzi iným takto: Anarchismus vraj splodil socialismus, socialismus vraj splodil komunismus, komunismus splodil židovsko zednarsky liberalismus, tento zas židovsky talmudismus a talmudismus splodil vraj židovsky fariseismus. Za týmto nasleduje „Kupujte u kresťanov“. Odkazy redakcie a Oznamy. V krátkosti som vám podal obsah celého čísla, páčilo sa mi tak veľmi, že tu verejne prosím toho dobrosrdečného pána, aby mi i naďalej posielal „Kresťana“. Keď mi ale oznámi jeho poctive meno a žiadať budete to, aj ja mu nášho „Opravdového Kresťana“ budem navzájom posielat. Keď deti

posielajú na čarúnok, aby sa druhým rečiam naučili, prečo by sme to aj my s našimi novinkami neurobili.

Nového vám nemám čo tak písať, len toto jedno, že do Likavky sám pán farár pod pazuchou nosí z pošty „Kresťana“, a to vraj preto, aby sa mu dákosí pri spoločnom, obcou platenom poštarovi nenakazil. Ondreja je už tu a zimy ešte nič, niektoré dni máme tak teplé ani v lete. Oziminy sú od myši zväčša zožrané a popreryvané. Už dnes vidíme, že budúročné oziminy budú veľmi chybné, alebo ich hádam musíme cele preorať.

So srdečným pozdravom

Liskovan.

Zázrivá, dňa 27. nov.

Mnohovážny Pán Redaktor!

V minulom mojom dopise som sdelil, že sa v obci našej už dávno nič nového neprihodilo; teraz ale nemôžem to isté povedať. Dňa 21. nov. bol v Kubíne jarmok, kde aj jeden náš občan, Jano Zátka Pečit, tiež bol, ktorý, keď sa na „Novom Svete“ (tak volajú jednu krému medzi Veličnou a Párnickou) potúžil, chcel ísť ďalej domov. Udaťne jeho vlastné kone ho strhly na zem a tak poskákaly po ňom, že následkom utrpených rán dňa 26. nov. zomrel.

Mnohí ale to tvrdia, že ho ktosi napadnal a tak veľmi ubil, následkom čoho zomrel; jestli je to pravda, veď sa to vyzvie, a keď je pravda — bárs nemám v obyčaji o mrtvých rozprávať — tento raz len pre výstrahu na budúce niečo pripomenúť musím.

Tento nebohý, keď si dačo vypil, mal tú obyčaj, že v ceste nikomu pokoja nedal, ale každého surovými slovami obkrikal; to mrzelo mnohých a možno, že mnohé urážky popehly kohosi, že ho takto hovädsky zbil. U nás mnohí chlapi majú tú obyčaj, že keď sa dostanú pred tým ukazujú svoju divokosť, že nedajú pokoj tichým počestným, ale napádajú ich surovými a nestydatými slovami, čoho následky sú tie, že takéto surovcov potom do chuti vylátajú.

Tak vylátali minulý týždeň dvúch bratov zo Zázrivej, synov to jedného dobrého gazdu, tiež pre neumitý pysk; a tak sa to stane s každým iným surovcom, lebo takých je tu veľa.

V minulom dopise som sdelil, že je u nás pekná jaseň, a bola až do 25. nov. Potôčky po vrchoch by bol mohol dľaňou zastaviť, a predsa — žblnkotajúc strmo s vrchov — odniesť od rokov už viac movitostí. Malá a tichá voda podmýva brehy, hovorí porekadlo; naše potôčky — bárs len pramenné — berú veľké a pekné majetky. Od nedávna utonul ne jeden pekný gazdík, a už ich zas niekoľko podmýva. No a nech sa priblíži jar, keď býva strmšia voda! A koľko sa ich nústne cez zimu so snáhom a utonie dolu riekami!

Veru hynú naši g zdovia; sami sú si na príčine, lebo nedbajú na napomínania kým je čas; keď ale už zavolali raz dva... nikto viac? i po tretí raz! potom je už neskoro bohovať, jako to u nás robia.

Že sme mali požehnanější rok a hojnejšiu úrodu, to poznať, lebo už i pravotiť sa väčšmi začínajú; kam to ale všetko dovedie, to nikto nevie.

S úctou

Fr. Zeus Ludomil

BESEDNICA.

Fiatovský mlyn.

Napísal: *Árpád Abonyi.*

Každý vedel, že je stará Rázporová nábožná žena a preto všetci susedia sa začudovali, keď navrátiac sa domov z fiatovského mlyna, tak zkríkla v zlosti, že sa až dvor ozval. Potom schytila vrece so pšenicom a strhla ho s dvojkolesovej taligy, ktorá bola plná snahu.

Jej muž si pokojne pukal z fajky a z pitvora pozoroval, čo to za patáliu robí jeho žena.

— No, duša moja — dudral — budú koláče?

— Budú — čerta!

A žena s nazlostenou, modrou tvárou vliekla vrece do pitvora. Tam si zadýchla do dlani a pľaskla pästou na vrece:

— Nebudeme mať koláče!

— A prečo nie?

— Ten zlodej mlynár, aby hrom uderil do starého somára, nemele! Rozumel si? Nechce mlieť, teraz, pred vianociami... jaj, jaj!...

— A prečo nemele?

— Drž hubu a radšej odnes vrece do komory! — okríkla ho žena. — Preto nemele, lebo je blázon! Všetci ste šialení, mužovia, koľko len vás je na svete! — Manžel čosi hundral, mrdal plecóm, krútil hlavou a súhlasil, že je pravda: že každému hučí v hlave, komu rozkazuje žena, tak ako jemu.

Žena vypriahla chudého koníka z taligy a priviazala ho v maštali. Prv však než vyšla, strhla s police jeden kvetník s muškátom a tak hodila ním o zem, že sa na tisíc kusov roztrepal. Potom navrátila sa do chyže za svojim mužom a tam na jeden dúšok preklínala vicešpána, slúžneho, mlynára, sňahový fujak, psa a svojho muža. Ale v prvom rade fiatovského rychtára. Ten je trublicou všetkého zlého. V tom sú všetky hriechy. V tom je satan, čert, diabol, vodnár a i to je iste sväté, že on je príčinou, že mlynár nemá čistý rozum.

Hovorili tajne, že je fiatovský rychtár nie poctivý človek, lež nenávidený, nadutý, pyšný, zlostný človek, ktorý je plný zlostných úmyslov. Celá dedina ho nenávidí, ale sa neopovážia na proti nemu postaviť, lebo má osem párov volov v maštali, množstvo peňazí a veľkú moc. Dĺžna mu je vraj celá stolica: slúžny, farár, poštár, učiteľ, ba dĺžna mu bude snáď i obloha, lebo ináč hrom mal už dávno do neho uderiť.

A celá táto rozhorčenosť a trpkosť bola len pre tú planú cestu, ktorá viedla popri fiatovskej hore po obec a odtiaľ — cez vodu — do mlyna.

V daždivom mrazivom čase vĺzga, práska voz v lievčoch na tejto ceste; kôň sa namáha a človek puká od zlosti pokým dôjde ku kamennému domu rychtárovmu, ktorý stojí pri ceste a z ktorého v jednom z úzkych okien stojí veľmi často pán rychtár. A hromžia, znevažujú ľudia rychtára. Menujú ho i bezbožným, nesvedomitým, zlým, ale rychtár si toho ani nevšima. Vyhlíadne cez okno, vyfúkne chomáč dymu z fajky a usmeje sa na zlobiaceho sa furmana. „I ty si sa mi vysmieval — hovorí rychtár sám sebe — keď som sa teraz rok parádil na tejto prekliatej ceste, teraz ale je rad, aby sa ja smial na tebe.“ ...

Treba vedieť, že sriadenie tej prekliatej cesty, ktorá ináč vedie i do rychtárovmu domu, stálo by rychtára len jedno slovo u pána slúžneho, hneď by bola cesta

ako dľaň, ale rychtár nedbá. Nedbá, starý zlostník, keď si na nej i všetky kone z dediny polámu nohy a pokým dôjdu ku jeho domu, keď z voza na smrť ukonaného gazdu ostane len zásnik a jedna podkova z obidvých koní.

A keby mal aspoň ženu, ktorú by poprosili o pomoc, ale ani tej nemá. Všetci mu vinšujú, aby sa našla nejaká silná, smelá deva, ktorá by ho naučila poriadku, ale všetky sa len usmievajú na neho. Lebo chcel sa rychtár raz oženiť; dedinčania sa ešte i teraz smejú na tom, a práve už minul rok, čo sa tá komédia odohrala. Na priadkach robili na neho verše, dievčata jedna druhú ním dráždili pri studňach a starší pokrúcali hlavami. Rychtár bol päťdesiatročný a mlynárova dcéra mala sedemnást rokov. Nie sú si rovní. A potom verejnou tajnosťou bolo, že mlynárova dcéra pozerala za Kováče Števom. A ten starý konár nech nežiada, aby naň sadlo mladé vtáča, keď stál pred ním mladý ker s kvetúcimi ratolesťami. Veru niet divu, že sa tá vec tak smutne skončila ...

Rychtár je človek samotný.

Niet pri ňom žiadneho človeka krem jemu odaného paholka a slúžky, ktorí ho len preto neopustia, lebo za riadne dostávajúcu palicovú konvenciu kradnúť môžu dľa svojej vôle. Rychtár to vie, ale nedbá. Vyzauskuje ich, to je všetko. Ztrpi i najhrubší žart, jako i večné preklínanie za zlú cestu, ale vráti to späť dvojnásobne, keď má k tomu príležitosť.

Isté je ostane i to, že nikdy neztrpí nič.

V takýto čas sa potom nesmeje úbohému gazdovi, keď zabrdie i s vozom do hrádze pri ceste a tak si škrabe sprostou tvárou úcho, že mu ešte i čiapka spadne do blata, lež utiahne sa rychtár do najzadnejšej chyže, sadne k stolu, skloní hlavu do dlani a nehybne mlčí ako kameň. Stane sa niekedy, že za zimného večera presedí takto samotný dívajúc sa tupo pred seba až pokým kohúti nekikirikajú na rano. Jeho pekné vysoké čelo je vtedy pokryté tisícimi vráskami a len hľadí a hľadí a ani nevie na čo hľadí? Rozmysľa snáď, ale o čom? Tlačí ho niečo, že je tak tichý.

Za dňa sedáva zväčšia pri okne a hádava, kto ide od hory. A zrazu len trhne hlavou, trpký úsmev prebehne jeho tvárou a cez okno pokynie rukou pričochodiacemu.

To urobí vždy vtedy, keď ide cestou Michal Balo, mlynár.

Fiatovský mlynár je silný, svalnatý človek. Prekročil už päťdesiatku, avšak jeho silné, vypukle prsia, červenasté vlasy, hrubý, žilnatý, krvnatý krk predstavuje ho, jako keďby nebol ešte ani štyridsiatnikom. Niet na ňom nič nepekného, len oči a pohľad, v ktorom sa javí nedôvera a dajaká ukrývaná hriešna tajnosť. Jeho je ten veľký pekný mlyn na dolnom konci dediny. Daleko odtiaľ počuť tupý špliechot vody, ktorý sa v dobe povodne podobá hrmeniu. Niekedy on mlčí pre celé okolie, lebo sa triasol za majetkom. Taký bol i jeho otec, i jeho starý otec, ktorý tento mlyn nadobudol. Avšak od istého času napadá ho čosi zlého a vtedy nezomle nikomu, čo by mu čo dal a pošle ľudí späť, tak, ako poslal i Rázporovú.

Toto jeho chovanie vysvetľovali si všelijako a tie rozličnejšie chýry lietaly o ňom z dom do domu... Tak zahlietol chýr i ku nám, ale sme neverili, a práve staré baby sa vždy prisahaly, že sa rychtár a mlynár každú druhú noc vo mlyne bju. Počutí nádavky, údery, krik a buchot podlahy pod ich nohami. Obidvaja sa potia az para vystupuje z nich, aby jeden druhého mohol holou rukou zadrhnúť. Jedno malé dievčatko už v lete hovo-

rilo, že videlo mlynára ako schytil pušku na rychtára a potom ho chcel hodiť do krútnavy u mlynského kola, tam na to miesto, kde sa bola pred rokom utopila mlynárova dcéra a jej mrtvolu zpod hatí vytiahli.

Jedného špatného dňa v Advente dňa svojho zvyku sedel rychtár zas pri okne a díval sa na špatné, mrazivé, hmliaté počasie a na sňahom pokryté stromy fiatovskej hory.

Rychtár očakával mlynára.

Podvečer prišiel. Štyri kone tahaly jeho voz, ktorý bol naložený vrecami so pšenitou. Mlynár kľial, hýbal kone, trhal opratami. Keď prišiel blízko ku domu rychtárovmu, otvorilo sa okno a z neho sa nahnul rychtár:

— Hneváš sa, vidím! — zvolá na neho ostrým, vyzývavým hlasom, ktorý sa reže do duše.

Mlynár pokrútil bičom ponad hlavou a šibnul do koní.

— Vidím, trápiš sa! — volá rychtár — Vlečieš svoj kríž; ešte si nezhylný? Dokiaľ sa ešte budeš trápiť, ty podlý, naničhodný, biedny vrah!

Mlynár bil svoje kone a vykrikol. Tak sa ozval jeho hlas, ako zachroptenie, po ktorom z pŕs vyleje sa krv. A rychtár ten sa len usmieval; avšak zrazu chytil sa za hlavu a zostal vážnym.

— Nuž veď je to tak dobre, Mišo, ži dlho! Tráp sa vždy na tejto prekliatej ceste, kedykoľvek len po nej pôjdeš. No veď, mňa chcela tvoja dcéra, všakže? Nahovoril si mi, starému somárovi, že pôjde za mňa, keď si ju popýtam za manželku a šiel som ku tebe vyobliekaný po tejto ceste ako sprostý blázon. Tam som potom zvedel, že ma tvoja dcéra nechce, lež svojho milého. Mňa nenávidela, bála sa ma, ty však si to vyhovárал, aby si mohol položiť ruku na moje peniaze, keď i za cenu nešťastia svojej vlastnej dcéry. Keď som chodil po tejto ceste, ľud sa na mňa smial. Po tejto zlej ceste, na ktorej pre teba musia trpieť i obyvatelia, aby si sa ty musel trápiť a ja sa mohol smiať na tvojich útrapách. Ty bezbožník!

Mlynár mu čosi odsekol, ale to nebolo možno rozumieť. A aby ani nepočul, ani nevidel vysadol na voz oboma rukama trhal opraty a zlostne šibal do zadných koní: Húó húó!!...

— Čo sa ponáhľáš, ty pes! — zvolal ešte raz na neho rychtár — pojdem za tebou a najdem ťa, pokým len budeš žiť na svete. Čakaj na mňa o zvonení, prídem!

Keď zmrklo, rychtár zaviesil si na plecيا pramo vanú bundu, do ruky vzal palicu a pohnul sa z domu. Rýchle kráčaľ popri brehu potoka a túto jeho chôdzu menovali v dedine blúdením zlej duše. O tomto si pošuškováli a túto jeho vychádzku zvali zlou bez všetkej spravodlivosti a príčiny.

Po dobrej štvrthodine došiel ku mlynu, ktorý bol postavený na vršku. Pri svetle mesiaca dobre bolo vidno, jako padá so žlabu ľadovým srieňom pokrytá voda a špechoce po mlynských koliesách.

Rychtár pristúpil ku malému oknu, z ktorého trblietalo sa malé svetlo. Tu zastal, stihol palicu v pásti a v nasledujúcom okamihu tak búšil do okna, že sklenné tabličky cvendziac spŕchly na zem. Potom vstrčil hlavu do okna a zvolal:

— Tu som, Michal!

Mlynár s ovesenou hlavou skrčený sedel pri stole, na ktorom stála flaša s páleným a díval sa na jednu bielu šatku, ktorá náležala niekedy jeho dcére. Na rozrazenie okna podvihol hlavu a rovno podíval sa s trpkou nenavistou rychtárovi do očí. Ten hľadel rovno na neho. A za chvíľku sa taktó bez slova jedon na druhého dívali

ako keď by tým pohľadom boli chceli jeden druhému dušu otráviť.

Od dediny bolo počuť hlas zvona a po bielom sňahu klátily sa mavé body. Boli tu ľudia, ktorí šli na večerné služby Božie. Okná kostola boly osvietené.

— Počuj, Michal — riekol rychtár pozdvihnutým hlasom — ľudia idú do kostola... Povedal som ti, že prídem. Čakal si? Nie, ale preto som prišiel dnes a este mnoho ráz prídem.

— Ber sa odtiaľto!...

— Chcem vidieť, ako sa trápiš a dokiaľ budeš snašať svoj kríž... ty vrah... vrah svojho dieťaťa...

— Ber sa!

— Naničhodník!...

— Rychtár! — zvolal mlynár ktorému pri tom oči krvou podbehly.

— Tu som, Michal, čo chceš?

Mlynár nepotreboval ničoho. Hodil sa zpät na stoličku, obrátiač sa chrptom ku oknu a ľavou rukou priťahol k sebe flintu, ktorú pred chvíľou vytiahol zpod posteľe.

— Boh ťa tresce, Balo. Nemáš pokoja na svete a hynie i tvoj statok, ktorý tvoja lakomá duša chcela mojimi peniazmi rozmnožiť. Bol si skrľhošom, lakomcom, vydrigrošom, ztratil si rozum a zničil si i svoje dieťa... Či ti mám opäť povedať, že smrť tvojej dcéry morí i moju dušu; ja cítim, mňa bolí a ja som nechcel jej zkažu, ale ty si ju nútil. Hej, Michal, Balo Michal, keď ja cítim hryzenie svedomia, pocítiš to skrze mňa i ty... Počujže — a rychtár ešte hlbšie nahnul sa do okna — práve dnes je rok tomu. Práve som vtedy na tomto mieste rozmyšľal, či mám vstúpiť dnu. Práve taká zima a taká jasná noc bola ako dnes. I hlas zvona som tak počul ako teraz a šíal som čiapku. Vtedy... počuj, Michal, počuj... vtedy otvorily sa zadné dvercia a nimi vystúpila tvoja dcéra. Mala na hlave tú bielu šatočku, ktorá leží na stole pred tebou... Čuješ...

Mlynár sa strhol a v dlane stisol svoju hlavu. Neodpovedal ani slova.

Tadeto šla — pokračoval rychtár — a ja myslel, že mi ide v ústrety, kdežto ona utekala predó mnou... do vln potoka... Utopila sa. Pre mňa, lebo si ma jej natískal a moja sprostá hlava to nespozorovala. Či si oľutoval svoj hriech. Či si sa pomodlil, keď sa ozvaly zvony? Nie, pil si. Pil si, aby si zabudol strašný svoj hriech, ale ty ostaneš vždy triezvy... Ty musíš počúvať moje výčitky a hlas svojho svedomia, pokým len žiť budeš na tejto zemi, ktorá i takých bezbožníkov, ako si ty, musí nosiť. Roztrhám tvoje srdce, tak ako sa trhá moje. Schyť na mňa pušku! Budem ťa trápiť, sužovať, trýzniť i napotom... tu sú moje prsá, Michal, stref, jak máš smelosti!

— Mlč... zvolal hrubým hlasom mlynár.

— Či si ty vyslúchol svoju dcéru? Iste ťa prosila, aby si ju za mňa nenútil, ale čo si ty o to dbal! Len aby si mohol dostať mojich peňazí!... Dám ti ich. Chceš? Bol si na ne hladný, tu ich máš...

A s tým roztrhnuč svoju vestu vytiahol za priehrsťe strieborných peňazí a mrštil ich k nohám mlynárovým, že sa rozkotúlaly po chyži.

— Tu ich máš! Dávam ti ich na rakvu!...

Mlynár nepozdvihol svoj zrak. So sovretými prstami celý stuhlý blbe hľadel pred seba. Jeden strieborný k zakotúľal sa mu k nohe. Odkopnul ho.

— Pozajtre zase prídem, Michal, — riekol konečne rychtár. Každé jeho slovo znelo jako úder na kameň v jeho očiach, ktoré ani na okamih neodvrátil od mlynára, bliskalo svetlo na majiteľa fiatovského mlyna, na

jeho shrbenú postavu, biednu hlavu, ktorý sa tam pri stole krčil nad bielou šatkou svojho jediného dieťaťa, roniač na ňu slzy...

A potom rychtár zvrtnúť sa šiel späť popri potoku do dediny. Mesiac svietil a predsa sa kde-tu potknuť. Ťažko je žiť... ťažko... myslel celý zarmútený.

Všade je ticho. Len kedy-tedy počuť zabrechanie psa. Rychtár zastal. Zvonia po druhý raz... Sňal čiapku a ticho vzdychá modlitbu: "... A odpusť nám naše viny ako i my odpúšťame našim vinníkom!" ...

A v tom zavznel od fiatovského mlyna tupý výstrel z pušky. Rychtár ztrasúc sa v celom tele naslúcha a trhane si rečie:

— To mlynár...

... „Nyní i vždycky i na veky vekov — amen.“

Jeho veličenstvo kráľ po pár dňovom pobyte u svojej dcéry Marie Valerie vo Wallsee, kde cele v tichosti zasvätil svoje jubiléum polstoročného panovania, dňa 3. t. m. prišiel do Viedne, kde pobaviac sa za dva dni, odcestoval do Schönbrun.

Sbierky na sochu kráľovnej Alžbety Ministerský predseda bar. Bánffy čo predsedu krajinského výboru utvorivšieho sa cieľom postavenia sochy kráľovnej Alžbety vyzval všetky tie spolky, korporácie, časopisy, jako i súkromníkov, ktorí na sochu kráľovnej zaviedli sbierky, aby sossbierané peniaze odovzdali najbližšiemu daňovému úradu alebo zaslali ústrednej štátnej pokladnici (Budapest, IX. ker. Vázház). Jakby sossbierané peniaze uložené boli v sporiteľni, tak treba zasláť, sporiteľné knižky, uložené peniaze však cieľom donášania urokov môžu i naďalej ostať v patričných peňažných ústavoch, ktoré ministerský predseda tiež vyzval, aby mu o sbierkach bezodkladu podaly zprávu. Týmto vyzvaním sa sbierka nezastavuje, ba ministerský predseda prosí, aby sa ďalej pokračovalo v sbieraní. — Dľa úradných zpráv na sochu kráľovnej sossbieralo sa posiaľ už okolo tri štvrté milliona zlatých. Účty však ešte nie sú zakľúčené, lebo mnoho hárkov je ešte vonku. Dľa ráta patričných kruhov na sochu kráľovnej sossbiera sa asi jedon million zlatých.

Jeho veličenstvo o Tatrách. Jeho veličenstvo kráľ pred Mik. Fischerom, direktorom gymnásia iglovského, ktorý sa bol poďakovať za svoje vyznačenie, nasledovne sa vyslovil o Tatrách: „S radosťou počúvam, že v posledných časoch mnoho urobilo sa v Tatrách a že sa premávka cudzincov dvíha“. Na tú poznámku Fischerovu, že je teraz mnoho kamzík v Tatrách, kráľ odpovedal: „Veľmi ľutujem, že som ešte nepoľoval v tom utešenom hôrnatom kraji.“

Dar nemeckého cisára. Nemecký cisár Vilhelm z príležitosti 50ročného cisárskeho jubilea poslal našmu panovníkovi drahocný dar, ktorý pozostáva z utešeného porcelánového stolového riadu. V mene nemeckého cisára odovzdal skvostný dar panovníkovi nemecký veľvyslanec gr. Eulenburg.

Rozpočet Budapešte. Tieto dni bol predostrený rozpočet hlavného mesta na rok 1899. zastupiteľstvu cieľom pojednávania. Rozpočet tento na budúci rok vykazuje príjmov 17,723.264. zlatých a výdavkov 17,679.780 zlatých a tak vykazuje sa malý zvyšok 43.384 zlatých. Veru je to taký vysoký rozpočet, žeby nejednomu balkánskemu štátu slúžil k chvále.

Pozor na peniaze V posledných časoch mnoho falšovaných 10 zlatových bankoviek dostalo sa do obehu, následkom čoho obyvateľstvo sa vyzýva, aby si dalo pozor pri prijímaní týchto bankoviek. Falšované bankovky rozoznať od opravdivých po nasledovných znakov: Obe strany bankovky ozdobujúce ideálne hlavy na falšovanej bankovke majú jasny, skoro biely podklad, kdežto na opravdivých desiatkach tieto hlavy kreslené sú na jemne punktovanom tmavo-modrom podklade. Na falšovaných desiatkach v nemeckej osnove je tiež chyba, a síce v 4. riadku namiesto slova «Währung» stojí chybné „Wahrung“ a okrem toho červené číslo serie je obyčajnou čiernou farbou tlačené. Sú však i také falšované desiatky v obehu, na ktorých nachádzajú sa aj iné chyby a síce: v 3. riadku maďarskej osnove na miesto slova «elömutatónak» stojí chybné «elömutatónek» a v úzkom rámci, obrubujúcom celú bankovku, v hornom ľavom uhle vidno namiesto «TIZ FORINT» chybné «TIZ FORNT», tu sa totiž litery I a N slialy. Falšované desiatky tohoto druhu poznáť možno i po farve, lebo tlačené sú zelenkasto-modrou farbou, kdežto dobré desiatky sú jasnomodré.

Proti nedeľnému úradovaniu. Ignác Meiszermann farár v Bátorkeszi podal k podžupanovi ostrihomskej stolice spoločnú prosbu okolitých farárov, v ktorej prosia aby sa na obecných domoch v nedeľu neúradovalo, lebo ľud namiesto toho, žeby šiel do chrámu, vybavuje si svoje záležitosti na obecnom dome. Podžupan nahliadnuc oprávnenosť tejto žiadosti, vyzval predstavenstvá všetkých obcí, aby v nedeľu nevydržovali úradné hodiny. Dľa chýru i kňazstvo vacovskej diecézy podá prosbu podžupanovi peštianskej stolice, aby vydal podobný zákaz.

Nový revír pre kráľa. Erár za 75.000 zl. odkúpil od vacovského biskupa Schustera t. zv. pustu sv. Antona pri Gedelove. Pusta táto bude novým revírom jeho veličenstva kráľa, lebo sú tam veľké lesy bohaté na peknú divinu.

Zástava na väži. Viedeňčania i teraz zostali verní svojmu zvyku a tak ako niekedy na vežu svätostefanského chrámu vyvesil jeden smelý šuhaj zástavu z príležitosti menin nebohej kráľovnej, tak i teraz z príležitosti cisárskeho jubiléuma dvaja 17—18roční mladíci vydriapali sa na končiar veže chrámu redemptoristov a tu na kríž pripevnili veľkú zástavu. Jedon policaj ich však zbadal a keď sišli dolu, pojal ich na policu, kde ich za krkolomný skutok poriadne vyhreštil a potom prepustil na slobodu.

Nehoda na poľovke. Juraja Bethlenfalvyho, predsedu kráľ. súdnej stolice v Zlatých Moravciach, keď tieto dni poľoval na diviakov, od veľkého rozčulenia, že zastrelil jedného diviaka, porazilo na srdce. Nešťastný poľovník, ktorý bol všeobecne váženou osobou na celom okolí, po jednodňovom trápení vypustil ducha.

Srútil sa do Dunaja i s vozom. V Budapešti tieto dni zahľabla taká hmla, že nebolo vidieť ani na krok. V tomto nečase Mikuláš Spanner fiakrista poháňal svoj záprah po nábreží Dunaja a tak blízko dostal sa ku kraju pobrežia, že s celým povozom srútil sa do Dunaja. Policajt a iní okolo idúci šli mu síce na pomoc, ale marne. Koč i s koňom vytiabli z vody, ale koč i zmiznul medzi vlnami.

Nové diamantové banie. Z Berlínu oznamujú, že dľa spoľahlivých zpráv došlých z nemeckých kolónií v západnej Afrike našli tam polia bohaté na diamanty. Nemeckí a anglickí podujimatelia už porobili kroky, aby dostali koncessiu na využitkovanie týchto baní.

Zvláštny prípad. Karol Bednarčík, obyvateľ veľkolipnícky zle nažíval so svojou ženou, ktorá posledne, keď ju bol zbil, s plačom zvolala: „Aby tá zem zasypala!“ Na druhý deň vybral sa Bednarčík lámať kamene a pri kopaní srútil sa naňho celý kopec štrku. Bednarčíka zasypalo. Robotníci vytiahli zpod kamenia už len jeho mrtvolu.

Zlé časy na falšovateľov vína. Zdá sa, že následkom prísneho zakročenia ministra orby zlé časy idú na falšovateľov vína, lebo rad-radom prichodia oznámenia proti nim. Tak nedávno ktosi oznámil, že Ľudvik Armuth krémár v Stolnom Belehrade predáva falšované víno, o ktorom aj skutočne sa dokázalo, že nikdy brozna nevidelo. Následkom tohto stolno-belehradskej polícia posúdila vínokupca Ľudv. Armutha pre falšovanie vína na jeden mesiac do väzenia a na zaplatenie 1820 zl pokuty a vyskytnuvších sa trov, ktoré tiež obnášajú peknú summu. Tak mu treba.

Medzinárodná konferencia proti anarchizmom. Jako známo, pod dojmom ohavného skutku udavšieho sa v Genfe taliansky kráľ Umberto svolal do Rímu medzinárodnú konferenciu, ktorej úlohou je dohodnúť sa o medzinárodných poriadkoch proti anarchizmom. Táto konferencia, na ktorú všetky mocnosti vyslaly svojich zástupcov, zasadla v Ríme dňa 24. novembra. Zasadnutie v mene kráľa Umberta zabájal taliansky zahraničný minister. Uhorsko na konferencii zastupuje ministeriálny radca Sélley a sudca budapeštianskej kráľ. tabule Balogh. Za predsedu konferencie zvolili talianskeho ministra zahraničia. Uzavretia konferencie zostanú v tajnosti.

Budúci pápež. Pápež Lev XIII. môže skutočne povedať, keď číta noviny, ktoré sa zaoberajú s budúcou konklavou, že už pojednávajú jeho smrť. Na najbližšej porade kardinálov pravdepodobne vyskytne sa otázka, či budúci pápež má byť rodom Talian alebo iný krajan. Na trón sv. Petra na tento čas sú traja kandidáti: Lavelletta, kardinál, náčelník sv. kollegiuma. Jeho nastúpenie na trón pápežský by znamenalo dobu pokoja v cirkevných záležitostiach a v páde jeho zvolenia by prevzal meno Piusa X. Druhým kandidátom je Lucido Parocchi, ktorý je medzi hlavami cirkve najviac ctižiadostivým a mimoriadne prísny. Jestli by on bol zvolený za pápeža, pravdepodobne by na tom nastojil, aby sa Quirinál pomeril s Vatikánom. Tretím kandidátom je kardinál Vannutelli, kňaz bojovného ducha, ktorý by bol veľkým priateľom trojspolku a prevzal by meno Klimenta XV. — Na to mimo talianskych kardinálov nemá výhľadu ani jeden cudzozemský kardinál, žeby

bol zvolený za pápeža. Anglický kardinál Gibbon prípadne by dostal niekoľko hlasov, ale ku obsiahnutiu potrebnej väčšiny nemôže mať žiadnej nádeje.

Koľko stoja zástupcovia našej monarchie v cudzozemsku? Našu monarchiu zastupuje v cudzozemsku 8 veľvyslancov, 17 vyslancov, 1 ministerresident a 1 osobitný vyslanecký sekretár. Najväčší plat má (spočítajúc všetko spolu, bytné atď.) náš veľvyslanec v Rusku, asfice 80.000 zl.; za ním nasleduje taliansky v Quirináli so 68.000 zl., francúzsky má platu 62.000 zl., anglický 59.000 zl., nemecký 56.000 zl., turecký, španielsky a vatikánsky veľvyslanci majú každý jeden po 50.000 zl. Zpomedi vyslancov bavorský a čínsky dostali po 26.000 zl., americký, grécky, rumunský a belgický dostanú po 25.000 zl., holandský 22.000 zl., brazílský, dánsky, perský a švédsky po 20.000 zl., württembergský 18.000 zl., saský, srbský a švajciarsky dostávajú platu po 15.000 zlatých. Mimo tohto egyptský vyslanecký sekretár a černo-horský ministerresident dostali po 5000 zl. Na všetky riadne a mimoriadne trovy diplomacie treba 1 million 505 tisíc zlatých.

Správa uh. štátnych železníc oznamuje, že z nariadenia ministra kupectva na dráhe Tót Megyer-Velké Bielice ležiaca stanica S a r l u s k a - Ť z b é g h nabudúce nomenovať sa bude: «U z b é g h».

KU OBRÁZKU.

Ťažká rada.

Starý dedko mnoho pretrpel cez celú noc so svojim vnukom. Celú noc stonal a narietal, že mu je zle, že ho v hlave bolí. A dedko mu aj opozrel, či sa mu daktorý zub nekýva, ale veru nie. „Musí to byť niečo iného,“ myslí dedko a na druhý deň rano rozhodol sa poradiť s lekárom, čo to tomu jeho vnukovi chybné. Lekár zkúma, zkúma, hľadí na prestrašeného chlapca a konečne sa presvedčí, že sa úbohému chlapčekovi veru „kolú“ zadné zúbky a hneď aj prepíše, čo mu boľast mierni. Veru pri rezaní sa zúbkov na dieťa treba dobrý pozor dať, lebo čím neskoršie sa režu, tým je to horšie a nebezpečnejšie pre dieťa, ponač si vtedy môže ľahko pritiahnúť neduh, ktorý ho urobí nešťastným na celý jeho život.

Budapeštianska bursa s úradným značením cien dňa 9. decembra.

O bilie	Jakosť dla hekt	Za 100 kilogr.		Cenné papiere	Peniaze		Tovar	Cenné papiere	Peniaze		Tovar
		od	do								
Pšenica banátska	75-80	9,80	10,35	Štátny dlh.				Prvá uhor. poisť. spol.	3150,-	3250,-	
peštianska	75-80	9,95	10,50	Uhorská zlatá renta 4%	119,75	120,25		Pešt. uh. kupec. b.	1428,-	1440,-	
stolnobelehradská	75-79	10,00	10,50	korunová renta 4%	97,75	98,25		Pešt. prvá vlast. sporiteľňa	8175,-	8220,-	
Raž (lito)	70-72	8,40	8,55	Uhorské regálové úpisy 4%	100,10	100,80		Šalgó-tarjanska baňa na uhlie	600,00	600,00	
Jačmen na krm.	60-62	6,20	6,50	premiové úpisy	158,00	159,00		Záložné listy.			
na páku	62-64	6,80	7,60	Uhorská tiskovo-segedínska pošt.				Uhorského pozem. úverkového ústavu 4%	96,75	97,75	
na várku	64-66	7,80	8,70	Uhorská žel. pošt. 4% v zl.	119,50	120,50		Uhorského úver. záložného ústavu 4%	100,00	101,00	
Ovos	39-41	5,75	6,05	vyvážkové úpisy 4%	95,75	96,75		Uh. úver. ústavu s premiou 4%	120,50	121,50	
Kukurica	78	5,45	5,55	Spoločná pošt. v beľ. peniazoch 4%	100,75	101,25		Peniaze.			
Prosó	—	4,30	4,70	Žreby.				Cisársky dukát	5,70	5,75	
Repica	—	—	—	Spolku „Jó sziv“	3,50	4,00		Dvadsať-frankovník	9,53	9,57	
Ďatelínové semá, luc.	—	48,—	58,—	Uhorskeho „Červeného križa“	8,00	8,50		Nemecká ríšska marka	58,95	59,15	
červené	—	43,—	45,—	Rakúskeho	19,50	20,00		Striebro	—	—	
Svínska masť peštianska	—	55,00	56,00	Bazilika	6,00	6,50					
vidiecka	—	—	—								

Tlačou cis. a kráľ. dvornej knihtlačiarne Viktora Hornyánszkeho v Budapešti.